

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA

Na osnovu člana 14. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH", br. 22/00) i člana 24. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka (Službeni glasnik BiH, br. 10/04) izdajem

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
GODIŠNJEG I POSTIZBORNOG
FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2004. GODINU
STRANKE DEMOKRATSKE AKCIJE

Broj: 09-07-6-2112-1/05

Sarajevo, mart 2006. godine

SADRŽAJ:

MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
1. UVOD.....	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE.....	4
3. OPIS REVIZIJE.....	5
4. PRETHODNE REVIZIJE.....	5
5. NALAZI I PREPORUKE	
5.1 NALAZI.....	5
5.2 PREPORUKE.....	9

MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Izornoj komisiji Bosne i Hercegovine je izvršila reviziju finansijskih izvještaja Stranke demokratske akcije i to: a) godišnjeg finansijskog izvještaja za 2004. godinu i b) finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata opštinskih izbora održanih u oktobru 2004. godine. Revizija je ispitivala primjenu Zakona o finansiranju političkih stranaka i primjenu člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine od strane Stranke demokratske akcije.
- 1.2. Rukovodstvo stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.
Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.
- 1.3. Reviziju smo obavili u skladu sa revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju garancije da je stranka postupala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.
- 1.4. Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja i usaglašenost sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Utvdili smo da u izvještajnom periodu Stranka demokratske akcije nije postupala u skladu sa odredbama člana 3. stav 1., člana 5. stav 1., člana 6 i člana 8. stav 1. Zakona o finansiranju političkih partija.

Prema našem mišljenju, osim navedenog, revidirani finansijski izvještaji ukazuju na to da je Stranka demokratske akcije u 2004. godini postupala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka i odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

1. UVOD

Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Izornoj komisiji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Služba za reviziju) je izvršila reviziju finansijskih izvještaja STRANKE DEMOKRATSKE AKCIJE za 2004. godinu i to:

- godišnjeg finansijskog izvještaja i
- finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata opštinskih izbora 2004. godine.

Revizija je obavljena na osnovu ovlaštenja u skladu sa članom 14. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka i članom 24. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka. Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja SDA za 2004. godinu, ukupan godišnji prihod stranke iznosi 3.898.215,72 KM. Struktura prihoda ostvarenih u izvještajnom periodu je sljedeća:

	Vrsta prihoda	Iznos ostvarenog prihoda (KM)	Učešće u UP (%)
1.	Članarina	125.601,70	3,22
2.	Prilozi fizičkih lica	289.532,85	7,43
3.	Prilozi pravnih lica	192.953,48	4,95
4.	Prihodi od imovine stranke	57.820,30	1,48
5.	Prihodi od pravnih lica u vlasništvu stranke	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona i besplatnih usluga	32.207,32	0,83
7.	Prihodi iz budžeta		
	7.1 Budžet Bosne i Hercegovine	56.712,60	1,45
	7.2 Budžet Federacije Bosne i Hercegovine	293.065,00	7,52
	7.3 Budžet Republike Srpske	141.094,05	3,62
	7.4 Budžet ostalih nivoa vlasti	2.519.375,68	64,63
8.	Ostali prihodi	189.852,74	4,87
	Ukupan godišnji prihod stranke:	3.898.215,72	100,00

2. PREDSTAVLJANJE STRANKE

Stranka demokratske akcije (u daljem tekstu: SDA) je osnovana 13.06.1990. godine i pod brojem R-I-7/90 upisana u registar udruženja kod Višeg suda u Sarajevu. Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu br. R-I-7/01 od 16.01.2002. godine su u sudski registar upisane promjene statuta, programa i predsjednika SDA-osobe ovlaštene za zastupanje i predstavljanje stranke. Sjedište stranke je u Sarajevu, ulica Mehmeda Spahe br. 14.

Skraćeni naziv stranke: SDA.

Predsjednik SDA-osoba ovlaštena za zastupanje i predstavljanje stranke je gospodin Sulejman Tihiić. U 2004. godini je za podnošenje finansijskih izvještaja bio ovlašten gospodin Timur Numić.

U okviru stranke djeluju:

- Asocijacija mladih SDA, kao njena omladinska organizacija;
- Asocijacija žena, kao oblik aktivnosti žena članova i/ili simpatizera Stranke;
- Asocijacija „Fatma“ za brigu o odgoju i obrazovanju djece bez roditelja, posebno djece šehida i poginulih boraca i
- Fond za stipendiranje nadarenih učenika i studenata „FONUS“ (sa svojstvom pravnog lica).

Teritorijalnu organizaciju SDA čine Centrala, 6 regionalnih odbora, 9 kantonalnih odbora, Gradski odbor Mostar, SDA Brčko Distrikt BiH i 122 opštinska odbora.

SDA je u 2004. godini svoje poslovanje obavljala preko stotinu i šest (106) transakcijskih računa, otvorenih kod dvadeset i jedne (21) poslovne banke. U izvještajnom periodu su ugašena dva (2) transakcijska računa. Opštinski odbor SDA Livno je poslovao preko transakcijskog računa Kantonalnog odbora SDA Livanjskog kantona. Trideset i tri (33) organizacione jedinice stranke nemaju otvorene transakcijske račune. Kao posljedica sudskog spora sa dva (2) dobavljača, opštinskom odboru SDA je Rješenjem suda blokiran transakcijski račun.

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije su godišnji finansijski izvještaji SDA za 2004. godinu i finansijski izvještaji za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata lokalnih izbora 2004. godine i to sljedećih organizacionih dijelova:

- Centrala SDA;
- Kantonalni odbor SDA Sarajevo;
- Kantonalni odbor SDA Travnik;
- Gradski odbor SDA Mostar;
- SDA Brčko Distrikt BiH i
- Opštinski odbor SDA Bihac

Cilj revizije je da revizoru omogući da izrazi mišljenje o tome da li je SDA u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Obim revizije finansijskih izvještaja SDA obuhvata utvrđivanje usaglašenosti finansijskih transakcija političke stranke sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na priloge fizičkih i pravnih lica, prihode od imovine i troškove izborne kampanje.

4. PRETHODNE REVIZIJE

Revizorski tim Službe za reviziju prvi put obavlja reviziju finansijskih izvještaja SDA zbog čega nije mogao koristiti prethodni izvještaj revizora kao jedan od izvora informacija o ranijem poslovanju ove političke stranke.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. NALAZI

a) SDA je u 2004. godini postupala suprotno odredbama člana 3. stava 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka¹.

SDA se bavila izdavačkom djelatnošću iako u svom vlasništvu nema preduzeće registrovano za bavljenje takvom djelatnošću i po tom osnovu je u 2004. godini ostvarila prihode u iznosu od 27.658,00 KM. Prihodi od izdavačke djelatnosti nisu prijavljeni Izornoj komisiji Bosne i Hercegovine, odnosno nisu iskazani u finansijskom izvještaju za 2004. godinu.

¹ Politička stranka može da sredstva obezbijedi iz: a) članarina; b) priloga pravnih i fizičkih lica; c) prihoda od imovine u vlasništvu stranke; d) budžeta BiH, kao i iz entitetskih budžeta i svih njihovih nižih jedinica u skladu sa entitetskim zakonima; e) dobiti od prihoda preduzeća u vlasništvu političke stranke.

16.11.2003. godine SDA je donijela Odluku o štampanju knjige "Tajna zvana Bosna" autora gospodina Alije Izetbegovića, u kojoj je navedeno da je izdavač² knjige Stranka demokratske akcije i da će je štampati GIK "Oko" Sarajevo. 09.01.2004. godine direktor Centrale SDA šalje dobavljaču GIK "Oko" pismo namjere sa molbom za dostavljanje ponude za štampanje knjige. 23.01.2004. godine štamparija je putem faksa dostavila ponudu za štampanje knjige u tiražu od 1.000 i 2.000 primjeraka sa odgovarajućim tehničkim elementima. Obaveza prema štampariji GIK "Oko" u iznosu od 4.134,31 KM je knjigovodstveno evidentirana 12.01.2004. godine. Na naš zahtjev da izvršimo uvid u knjigovodstvenu ispravu na osnovu koje je obaveza formirana šefica računovodstva Centrale SDA je objasnila da štamparija nikada nije ispostavila fakturu a da je obaveza knjižena na osnovu ponude štamparije GIK "Oko".

Iz raspoložive dokumentacije je evidentno da je obaveza prema štampariji GIK "Oko" proknjižena 12.01.2004. godine na osnovu ponude koju je štamparija dostavila tek 23.01.2004. godine, odnosno da ne postoji vjerodostojna knjigovodstvena isprava kao osnov za knjiženje poslovne promjene.

Obaveza prema dobavljaču je zatvorena 31.12.2004. godine a da nije rezultat plaćanja sa transakcijskog računa SDA.

b) SDA je u izvještajnom periodu postupala suprotno odredbama člana 5. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka³.

SDA je u izvještajnom periodu primila priloge pravnih lica čiji iznosi premašuju dozvoljeni limit. Ukupan iznos prekoračenja limita je 68.197,51 KM.

Prema podacima Agencije za statistiku BiH prosječna neto plaća u Bosni i Hercegovini za 2004. godinu je iznosila 505 KM pa je, shodno tome, limit na visinu priloga pravnih i fizičkih lica iznosio 4.040 KM. Centrala SDA je primila šest (6) priloga čiji iznosi premašuju 4.040,00 KM. Priloge su dala sljedeća pravna lica:

Naziv pravnog lica	Iznos priloga (KM)	Limit premašen u iznosu (KM)
„TELOPTIC“ d.o.o. Sarajevo	4.280,00	240,00
„ALMY“ d.o.o. Zenica	4.280,00	240,00
„UNIGRADNJA“ d.d. Sarajevo	4.280,00	240,00
„AVAZ“ d.o.o. Sarajevo*	11.423,51	7.383,51
„AC QUATTRO“ d.o.o. Sarajevo*	32.388,00	28.348,00
„HOLIDAY INN“ Sarajevo*	35.786,00	31.746,00
		68.197,51

Na osnovu obavljene revizije godišnjeg finansijskog izvještaja SDA za 2004. godinu uočeno je neslaganje između podataka o priložima pravnih i fizičkih lica koji su iskazani na nivou stranke i podataka iskazanih na nivou organizacionih dijelova stranke.

Na nivou stranke prilozi pravnih lica su iskazani u iznosu od 192.953,48 KM a na nivou organizacionih dijelova u iznosu od 182.281,93 KM. Prilozi fizičkih lica su na nivou stranke iskazani u iznosu od 289.532,85 KM a na nivou organizacionih dijelova u iznosu od 272.657,35 KM.

c) SDA je u 2004. godini postupala suprotno odredbama člana 6. Zakona o finansiranju političkih stranaka⁴.

SDA nije prijavila sve pojedinačne priloge pravnih lica čiji ukupni iznos premašuje 100 KM. Izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine nisu prijavljeni prilozi sljedećih pravnih lica:

² Kao izdavač knjige SDA se navodi i u zahtjevu za izdavanje CIP-a, upućenom Nacionalnoj i univerzitetskoj biblioteci BiH, kao i u zahtjevu upućenom Ministarstvu obrazovanja i nauke F BiH radi oslobađanja od plaćanja poreza na promet knjige.

³ Ukupan iznos jednokratnog priloga pravnog i fizičkog lica ne smije premašiti osam (8) prosječnih neto plaća prema zvaničnim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine u jednoj kalendarskoj godini i ne smije se dodjeljivati više od jednom godišnje;

⁴ Ako ukupni iznos priloga jednog pravnog ili fizičkog lica premašuje 100 KM, ta uplata se mora unijeti u finansijski izvještaj u skladu sa članom 11. Zakona o finansiranju političkih stranaka;

Naziv pravnog lica	Iznos neprijavljenog priloga (KM)
„AVAZ“ d.o.o. Sarajevo	11.423,51
„AC QUATTRO“ d.o.o. Sarajevo	32.388,00
„HOLIDAY INN“ Sarajevo	35.786,00
„FABULAS“ d.o.o.	3.034,00
	82.631,51

Navedenim dobavljačima stranka je dugovala ukupno 82.631,51 KM. Dugovanja su zatvorena a da nisu plaćena sa transakcijskog računa stranke.

d) U izvještajnom periodu SDA je postupala suprotno odredbama člana 8. stava 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka⁵.

SDA je u izvještajnom periodu koristila bez plaćanja naknade poslovne prostorije u vlasništvu opštinskih organa uprave.

Centrala SDA koristi bez naknade poslovne prostorije koje nisu u njenom vlasništvu a da ne posjeduje valjan dokument kao pravni osnov korištenja.

Kantonalni odbor SDA Sarajevo od 1997. godine koristi bez plaćanja naknade poslovne prostorije u vlasništvu opštine Sarajevo Stari Grad. Pravni osnov besplatnog korištenja opštinskih prostorija je Ugovor o zakupu poslovnih prostorija zaključen između Kantonalnog odbora SDA Sarajevo i opštine Stari Grad na period od pet (5) godina i uz cijenu mjesečnog zakupa od 4.046,00 KM.

1997. godine Kantonalni odbor SDA Sarajevo je, bez prethodne saglasnosti nadležnog opštinskog organa, u adaptaciju poslovnih prostorija investirao 426.593,25 KM. Iznos sredstava uloženi u adaptaciju je kompenziran sa troškovima zakupnine iako sa opštinom Sarajevo Stari Grad nije zaključen Ugovor o kompenzaciji.

Gradski odbor SDA Mostar i opštinski odbor SDA Stari Grad Mostar koriste bez naknade prostorije mjesne zajednice opštine Stari Grad Mostar na osnovu Odluke o davanju u zakup poslovnog prostora koju je 26.03.1999. godine donio načelnik opštine Stari Grad Mostar.

Opštinski odbor SDA Bihać koristi bez naknade poslovne prostorije na osnovu Rješenja o prenosu prava raspolaganja poslovnih prostorija bez naknade koje je Opštinsko vijeće Bihać donijelo dana 28.02.2000. godine u cilju obezbjeđivanja uslova za rad političkih stranaka.

TROŠKOVI IZBORNE KAMPANJE

Na osnovu obavljene revizije finansijskog izvještaja SDA za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata opštinskih izbora 2004. godine utvrđeno je da je SDA za potrebe izborne kampanje potrošila 622.762,15 KM.

Prema podacima koje je objavila Izborna komisija Bosne i Hercegovine u izbornim krugovima u kojima je SDA učestvovala na Opštinskim izborima 2004. godine bilo je registrovano ukupno 2.110.921 birača tako da je stranka za potrebe izborne kampanje mogla potrošiti 2.110.921 KM. sa

SDA je postupila u skladu sa odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine⁶ jer u svrhu finansiranja izborne kampanje nije potrošila više od jedne (1) konvertibilne marke po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koji je objavila Izborna komisija Bosne i Hercegovine.

⁵ Državni, entitetski i kantonalni organi, organi opštinskih i mjesnih zajednica, javne institucije, javna preduzeća, humanitarne organizacije, preduzeća koja su po samoj svojoj djelatnosti isključivo neprofitna, vjerske zajednice, kao i privredna udruženja u kojima uloženi javni kapital iznosi najmanje 25% ne mogu finansirati političke stranke;

⁶ Nijedna politička stranka ne smije za potrebe izborne kampanje potrošiti više od jedne (1) konvertibilne marke po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koji je objavila Izborna komisija Bosne i Hercegovine;

Na osnovu obavljene revizije je uočeno i sljedeće:

- Centrala SDA, koja je odgovorna za konsolidaciju podataka iz finansijskih izvještaja nižih organizacionih dijelova stranke i za podnošenje izvještaja Izornoj komisiji Bosne i Hercegovine, ne vrši kontrolu istih u smislu ostvarivanja prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, vjerodostojnosti knjigovodstvenih isprava, ispravnosti načina knjigovodstvenog evidentiranja poslovnih transakcija, izrade računovodstvenih iskaza i finansijskih izvještaja koji se dostavljaju Izornoj komisiji Bosne i Hercegovine.
- Finansijski izvještaji SDA za 2004. godinu nepotpuni jer u njima nisu iskazani svi prihodi stranke. Prihodi stranke nisu pravilno razvrstani niti su pravilno knjigovodstveno evidentirani. Postoje neslaganja između podataka iskazanih na nivou stranke i podataka iskazanih na nivou organizacionih dijelova stranke. Navedeni podaci se ne slažu ni sa podacima iz konsolidovanog završnog računa SDA za 2004. godinu.
- SDA nije uspostavila jedinstveni centralni Registar članova koji bi se, u skladu sa odredbama člana 18. stav 5. Statuta stranke, trebao voditi u Stručnim službama stranke.
- SDA nije Izornoj komisiji Bosne i Hercegovine prijavila devizni račun, otvoren kod Privredne banke Sarajevo, filijale Sarajevo. Nije bilo priliva na devizni račun već je samo vršena konverzija konvertibilnih maraka u devize radi plaćanja obaveza prema dobavljačima u inostranstvu ili za potrebe službenih putovanja u inostranstvo. Devizni račun je ugašen u januaru 2006. godine.
- Gradski odbor SDA Mostar je primio novčani prilog fizičkog lica u ukupnom iznosu od 2.748,30 KM. Prilog je prijavljen kao nenovčana donacija jer je fizičko lice platilo pet (5) računa na ime SDA. Transakcija nije evidentirana u poslovnim knjigama Gradskog odbora SDA Mostar tako da iznos od 2.748,30 KM nije uključen u legalne novčane tokove.
- Promet blagajne SDA Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine nije knjigovodstveno evidentiran i, shodno tome, nije uključen u legalne novčane tokove iako su transakcije kroz blagajnu praćene likvidnom dokumentacijom.

U 2004. godini SDA je postupala u skladu sa sljedećim odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka:

1. Član 3. stav 4.⁷

SDA je u izvještajnom periodu ostvarila ukupan godišnji prihod u iznosu od 3.898.215,72 KM. Prihodi od imovine su ostvareni u iznosu od 66.569,56 KM, dok su po osnovu bavljenja izdavačkom djelatnošću ostvareni prihodi u iznosu od 27.658,00 KM. Zbir prihoda ostvarenih po navedena dva osnova je 94.227,56 KM ili 2,42 % ukupnog godišnjeg prihoda SDA.

2. Član 11. stav 1.⁸, stav 2.⁹ i stav 3.¹⁰

SDA je Izornoj komisiji Bosne i Hercegovine 09.03.2004. godine dostavila godišnji finansijski izvještaj a 05.04.2004. godine finansijski izvještaj za period izborne propagande. Izvještaji su podneseni na propisanim obrascima.

⁷ Godišnji prihod stranke od imovine u vlasništvu političke stranke i dobiti od prihoda preduzeća u vlasništvu političke stranke ne smije preći 20% iznosa ukupnog godišnjeg prihoda stranke. U roku od 30 dana nakon podnošenja finansijskog izvještaja u skladu sa članom 11., prihod koji prelazi navedenih 20% stranka daje u dobrotvorne svrhe jednoj ili više organizacija koje se bave dobrotvornim radom;

⁸ Politička stranka je obavezna da Izornoj komisiji Bosne i Hercegovine podnese finansijski izvještaj za svaku kalendarsku godinu (računovodstvenu godinu);

⁹ Politička stranka podnosi poseban finansijski izvještaj za period Izborne propagande na način utvrđen Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine;

¹⁰ Do 31.03. naredne godine političke stranke podnose finansijski izvještaj u formi koju odobri Izborna komisija Bosne i Hercegovine;

3. Član 13. stav 1.¹¹

SDA je na zahtjev Izborne komisije Bosne i Hercegovine dostavila u pisanom obliku odgovore na sva pitanja.

5.2 PREPORUKE

Na osnovu uočenih nedostataka Stranci demokratske akcije se preporučuje da:

- svoje finansiranje uskladi sa odredbama člana 3. stav 1., člana 5. stav 1., člana 6. i člana 8. stav 1. Zakona o finansiranju političkih stranaka;***
- u skladu sa odredbama člana 18. stav 5. Statuta SDA uspostavi jedinstveni centralni Registar članova;***
- prihode ostvarene po osnovu priloga fizičkih i pravnih lica evidentira analitički tj. pojedinačno po davaocima priloga;***
- uspostavi bolju saradnju sa nižim organizacionim dijelovima stranke;***
- svoje poslovanje uredi na način da ga obavlja putem jednog transakcijskog računa;***
- u što kraćem roku uspostavi adekvatan sistem interne kontrole kao formu unutrašnjeg nadzora nad poslovanjem stranke sa ciljem usklađivanja poslovanja sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i na taj način postizanja veće pouzdanosti finansijskog izvještavanja.***

KOMENTAR

U ostavljenom roku Stranka demokratske akcije se dopisom broj 06-021-14/06 od 16.01.2006. godine očitovala na Izvještaj o reviziji godišnjeg i postizbornog finansijskog izvještaja Stranke demokratske akcije za 2004. godinu. Za određeni broj nalaza data su dodatna objašnjenja i dostavljena je prateća dokumentacija. Utemeljene i argumentovane primjedbe stranke su uvažene i ugrađene u konačnu verziju Izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja SDA za 2004. godinu.

Nermana Maksumić, revizor

Anela Burdžović-Kapić, pomoćnik revizora

¹¹ Izborna komisija Bosne i Hercegovine može određenim licima da naredi da odgovore na pitanja u pisanoj formi;